

Armádě chybí stíhači. A propouští

28.3.2014 Lidové noviny str. 4 Domov

ONDŘEJ STRATILÍK

Špičkový **pilot** gripenu i talentovaný akrobat. To je Martin Šonka. Ovšem **vojsko** mu jeho koníček odmítlo dál tolerovat, a tak musel odejít do civilu.

ČÁSLAV/PRAHA Hned v prvním závodě letošní série Red Bull Air Race si připsal nejlepší umístění v kariéře. Mezi vysokými pylony v Abú Dhabí doletěl na začátku března sedmý. Bylo to přesně dva měsíce od chvíle, kdy po sedmnácti **letech** služby nadobro svlékl **vojenskou uniformu**. Nedobrovolně.

„Přišlo ultimátum – buď **armáda**, nebo závody. Nemohl jsem se rozhodnout jinak, jelikož bych zadlužil i svoje vnoučata,“ vysvětluje Šonka. Pro letošní seriál extrémních **leteckých soubojů** si pořídil nový stroj, který ho vyšel na deset milionů korun, a ty prý je schopný vydělat jen závoděním.

„Původně jsem žádal o volno pouze na samotných osm závodů, ale to bylo hned zamítnuto. To mohlo být nejschůdnější. Volno na celou sezonu byla až druhá varianta potom, co mi řekli, že mě mezi závody létat nenechají. Chápu, že takové volno je něco nestandardního, nicméně je možné ho udělit a jsem přesvědčen, že bylo možné najít přijatelné řešení,“ pokračuje Šonka. Ne. I kvůli Islandu A tak si chtěl nechtěl musel požádat o zkrácení kontraktu a od 31. ledna už není součástí **vojenského letectva**. Kromě zkušeného šestatřicetiletého **bojového pilota** s ním **česká armáda** přišla i o dobrou reklamu. Svými výkony mohl po světě reprezentovat i ji.

Generální štáb připouští, že by to bylo zviditelnění, ale důležitější je něco jiného. „Potřebujeme **piloty** pro plnění stanovených úkolů na stoprocentní úvazek,“ reaguje **Jana Růžičková**, mluvčí hlavního **vojenského velitelství**.

Když se Šonka akrobatického seriálu zúčastnil v sezoně 2010 poprvé, **armáda** jej na šest měsíců bez vytáčení uvolnila. Tehdy to bylo možné prý i proto, že ještě operoval na podzvukových bitevnících **L-159 Alca**, kde není tlak na **piloty** tak velký.

Letos navíc čeká **české stíhací letectvo** nový a náročný úkol. Kromě ochrany **českého vzdušného prostoru** budou od září do prosince bdít i nad Islandem. Počítá se s **nasazením** maximálně šesti supersoniků a třiceti členů pozemního personálu, což znamená pro čáslavskou **letku** velké vytížení.

„Začátkem roku 2012 jej ve **Švédsku** přeškolili na **letoun JAS-39 Gripen**. Před vysláním jsme jej upozornili, že už mu dlouhodobější volno nebudeme poskytovat. Nadporučík Šonka souhlasil. Na konci loňského roku však opět požádal o udělení dovolené z důvodu účasti v Red Bull Air Race,“ tlumočí Růžičková verzi čáslavských **velitelů**.

Šonka ovšem odmítá, že by kdy takový slib nadřízeným na **základně** v Čáslavi nebo v Praze dal. Kdyby to prý udělal, o volno nežádá. „Po sedmnácti **letech** v **armádě** pro mě bylo lehce překvapující, že neexistuje vůle najít řešení aspoň na jednu sezonu,“ svěřuje se **letec**.

„Řešení bylo snadné“ Zatímco na každém z osmi závodů stráví týden, mezi nimi je třeba i necelé dva měsíce v kuse doma. „To mě utvrzuje v tom, jak snadné bylo najít schůdné řešení. Závodění je úžasná věc, ale to samozřejmě nezmění nic na tom, jak moc mi **vojenské létání** a gripen chybí,“ vysvětluje Šonka.

Jeho vyhazov z **vojska** je zarážející ještě v jedné souvislosti. Přišel ve chvíli, kdy strategové usilovně řeší a kreslí plány, jak zrychlit a zefektivnit **výcvik** svých stíhacích **pilotů**, protože jich je nedostatek. A nejenže trénink těch nových trvá dlouho. Do kokpitů supersoniků se dostávají v poměrně vysokém věku, a jsou tak starší než jejich kolegové v **NATO**.

Příprava pro supersoniky trvá roky

MARTIN ŠONKA (36) * Kromě létání na **vojenských strojích L-29, L-39, L-159 a Jas-39 Gripen** se **specializuje** na **leteckou akrobacii**.

Nejviditelnější je jeho účast v seriálu závodů Red Bull Air Race, kde letos bojuje druhou sezonu, od roku 2005 je navíc členem **české reprezentace** v **letecké akrobacii**. Na loňském **mistrovství světa** získal v nejnáročnější kategorii Unlimited bronzovou medaili.

* Věnuje se instruktorské činnosti a nadšence učí „létat a dělat ve vzduchu kotrmelce“.

ČÁSLAVSKÁ LETKA * Česká armáda má nyní 22 aktivních stíhacích pilotů, nicméně od roku 2005 o devět přišla. Proto chce od nynějška každé dva roky vycvičit dva nové piloty pro gripeny.

* Než se pilot dostane za kniplu gripenu, jako 26letý absolvent Univerzity obrany musí nejdříve strávit tři až čtyři roky na L-39 a pak na L-159. Velení letectva chce dobu výcviku zkrátit, aby se na supersoniky piloti dostávali o pár roků dříve než dnes a mohli na nich sloužit delší dobu.

Foto popis| V Abú Dhabí sedmý. Hned v prvním závodě letošní série Red Bull Air Race si Martin Šonka připsal nejlepší umístění v kariéře.

Foto autor| FOTO RED BULL AIR RACE